

INFORMACJA O KONTROLI RYNKU WYROBÓW BUDOWLANYCH W 2012 R.

1. Podstawy prawne

Sprawowanie nadzoru nad rynkiem wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu, w tym prowadzenie kontroli wyrobów budowlanych, zostało uregulowane w dwóch ustawach (wraz z aktami wykonawczymi):

- z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o wyrobach budowlanych* (Dz.U. Nr 92, poz. 881, z późn. zm.),
- z dnia 30 sierpnia 2002 r. *o systemie oceny zgodności* (Dz.U. z 2010 r. Nr 138, poz. 935, z późn. zm.)

oraz w stosowanych bezpośrednio rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady (WE):

- Nr 764/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiającym procedury dotyczące stosowania niektórych krajowych przepisów technicznych do produktów wprowadzonych legalnie do obrotu w innym państwie członkowskim oraz uchylającym decyzję nr 3052/95/WE* (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 30),
- Nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiającym wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 339/93* (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 21).

System kontroli wyrobów, w części dotyczącej wyrobów budowlanych, tworzą:

- organy nadzoru budowlanego, które zgodnie z przepisem art. 11 ustawy *o wyrobach budowlanych* są organami właściwymi w sprawach wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu, w zakresie uregulowanym ustawą, oraz organami wyspecjalizowanymi w rozumieniu ustawy *o systemie oceny zgodności*, tj.:
 - Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego,
 - 16 wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego
- oraz, w zakresie wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu w systemie europejskim, z oznakowaniem CE – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jako organ monitorujący funkcjonowanie systemu kontroli wyrobów.

2. Plan kontroli wyrobów na rok 2012

Plan kontroli wyrobów budowlanych na rok 2012 przewidywał:

- przeprowadzenie 1067 planowych kontroli u podmiotów, w tym 160 u producentów, 30 kontroli u importerów oraz 877 u sprzedawców,
- skontrolowanie 3347 wyrobów budowlanych, w tym 1795 oznakowanych CE, w zakresie ich oznakowania oraz dokumentacji wyrobów w przypadku kontroli u producentów i importerów.

Zgodnie z przyjętym planem, jako priorytetowe podczas kontroli wskazano następujące grupy wyrobów budowlanych:

- membrany,
- stal zbrojeniowa i sprężająca do betonu,
- wyroby do wznoszenia murów,
- wyroby do usuwania i oczyszczania ścieków,
- metalowe wyroby konstrukcyjne i wyroby pomocnicze,
- wyroby mające kontakt z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- kotwy i łączniki,
- wyroby do izolacji cieplnej (w tym systemy i zestawy z wyprawami tynkarskimi),
- cement, wapna budowlane i spoiwa hydrauliczne,
- wyroby podłogowe i posadzkowe,
- rury, zbiorniki i elementy pomocnicze nieprzeznaczone do kontaktu z wodą do spożycia przez ludzi.

Plan uwzględniał objęcie kontrolami grup wyrobów dodatkowo przyjętych przez wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego w oparciu o rozeznanie rynków lokalnych.

3. Wyniki kontroli wyrobów

3.1 Realizacja planu kontroli wyrobów w 2012 roku

W roku 2012 przeprowadzono u podmiotów ogółem 1606 kontroli, dotyczących wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu, w tym:

- 350 kontroli u producentów,
- 10 kontroli u importerów,
- 1237 kontroli u sprzedawców,
- 9 kontroli u podmiotów określonych jako „inny”.

Jako kontrole planowe zrealizowano 1121 kontroli (70% kontroli ogółem), natomiast jako kontrole doraźne przeprowadzono 485 kontroli (tj. 30% kontroli ogółem), w tym:

- 382 rekontrole (tj. 79% kontroli doraźnych),
- 81 kontroli innych, wykonanych przede wszystkim w związku z informacjami o nieprawidłowościach dotyczących wyrobów występujących na rynku, w tym informacjami przekazanymi przez GUNB i UOKiK do wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego (tj. 17% kontroli doraźnych),
- 15 kontroli obowiązkowych, o których mowa w art. 30 ust. 4 ustawy o wyrobach budowlanych (tj. 3% kontroli doraźnych),
- 7 kontroli dokonanych na wezwanie GINB (tj. 1% kontroli doraźnych).

(Załącznik nr 1)

Skontrolowano ogółem 4337 wyrobów budowlanych (tj. 3728 w ramach kontroli planowych i 609 w ramach kontroli doraźnych), w tym 2449 oznakowanych CE oraz CE i jednocześnie znakiem budowlanym, z czego:

- 609 u producentów (14%),
- 13 u importerów (poniżej 1%),
- 3677 u sprzedawców (85%),
- 38 u innych podmiotów, w tym na budowach (poniżej 1%).

Struktura wyrobów, ze względu na ich oznakowanie, sprawdzonych podczas kontroli planowych i doraźnych z wyłączeniem rekontroli (w ogólnej liczbie 3875), przedstawia się następująco:

- 58% stanowiły wyroby oznakowane CE oraz CE i jednocześnie znakiem budowlanym (tj. 2235 skontrolowanych wyrobów, w tym 2160 oznakowanych CE i 75 oznakowanych podwójnie),
- 42% wyroby podlegające oznakowaniu znakiem budowlanym (tj. 1631 wyrobów),
- 0,1% wyroby jednostkowego zastosowania (tj. 5 wyrobów) oraz
- 0,1% wyroby wprowadzane legalnie w innym państwie członkowskim UE, nieobjęte zakresem przedmiotowym norm zharmonizowanych lub wytycznych EOTA (tj. 4 wyroby).

Udział skontrolowanych wyrobów budowlanych, wprowadzonych do obrotu w systemie europejskim z oznakowaniem CE, był o 24% wyższy (bez uwzględnienia rekontroli) niż przyjęty w planie kontroli.

(Załącznik nr 2)

3.2 Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli wyrobów budowlanych w 2012 r.

Na 4337 wyrobów skontrolowanych w roku 2012, nieprawidłowości i uchybienia stwierdzono w odniesieniu do 1259 wyrobów. Wyłączając z tej grupy wyroby skontrolowane w ramach rekontroli (462) w stosunku do pozostałych 3875 skontrolowanych wyrobów, nieprawidłowości stwierdzono u 1236 wyrobów (tj. u 32% objętych kontrolami), w tym u:

- 589 wyrobów oznakowanych CE (tj. u 27% skontrolowanych wyrobów z tej grupy),
- 36 wyrobów oznakowanych CE i jednocześnie znakiem budowlanym (tj. u 48%),
- 412 wyrobów oznakowanych znakiem budowlanym (tj. u 29%),
- 196 wyrobów nieoznakowanych, a podlegających ww. oznakowaniu (tj. u 100%),
- 1 wyrobu jednostkowego zastosowania (tj. u 20%),
- 2 wyrobów wprowadzanych legalnie w innym państwie członkowskim UE, nieobjętych zakresem przedmiotowym norm zharmonizowanych lub wytycznych EOTA (tj. u 5 %).

Kontrolą oznakowania wyrobu objęto 3867 wyrobów. W tej grupie stwierdzono nieprawidłowości obejmujące 1 195 wyrobów (31%), co dotyczyło:

- braku wymaganego oznakowania – 241 przypadków,
- nielegalnego oznakowania wyrobu – 32 przypadki,
- niewłaściwego oznakowania wyrobu (np. niewłaściwe umieszczenia znaku albo oznaczenia znakiem niezgodnym ze wzorem – 57 przypadków,
- braku obowiązkowej informacji dołączonej do wyrobu albo towarzyszącej oznakowaniu – 156 przypadków,
- niewłaściwej obowiązkowej informacji dołączonej do wyrobu (np. błędna, niekompletna informacja) – 882 przypadki.

Kontrolą dokumentów objęto 661 wyrobów. W tej grupie stwierdzono nieprawidłowości obejmujące 307 wyrobów (46%). Dotyczyły one:

- braku deklaracji zgodności wyrobu – 42 przypadki,
- niezgodnej ze wzorem, niekompletniej, błędnej deklaracji zgodności – 230 przypadków,

- braku specyfikacji technicznej lub wskazania niewłaściwej, nieważnej specyfikacji technicznej – 148 przypadków,
- braku właściwych badań typu – 66 przypadków,
- braku lub nieprawidłowej zakładowej kontroli produkcji – 81 przypadków,
- braku wymaganego certyfikatu zgodności – 15 przypadków,
- braku wymaganego certyfikatu zakładowej kontroli produkcji – 32 przypadki,
- innych nieprawidłowości dot. dokumentacji wyrobu – 97 przypadków.

Ponadto badaniami objęto 70 wyrobów, z których 40 nie spełniało wymagań.

Podczas kontroli najczęściej zastrzeżeń stwierdzono w następujących grupach wyrobów:

- wyroby do wznoszenia murów,
- wyroby do izolacji cieplnej (w tym systemy i zestawy z wyprawami tynkarskimi),
- membrany,
- wyroby do kanalizacji,
- okna i drzwi i wyroby związane.

Pierwsze cztery grupy wyrobów były wskazane w planie jako priorytety do kontroli.

Wymaga podkreślenia, że w 452 przypadkach producenci dobrowolnie podjęli działania podczas trwania kontroli, skutkujące usunięciem nieprawidłowości lub wycofaniem kwestionowanych wyrobów z obrotu, w 153 przypadkach w okresie po jej zakończeniu a przed wszczęciem postępowania administracyjnego oraz w 315 przypadkach po wszczęciu postępowania, lecz przed wydaniem pierwszego orzeczenia administracyjnego w sprawie.

W 120 przypadkach usunięto nieprawidłowości w wyniku działań naprawczych – już po wydaniu przez organ postanowienia zakazującego dalszego przekazywania określonej partii wyrobu przez sprzedawcę albo nakazującego wstrzymanie wprowadzania do obrotu wyrobu budowlanego albo jego określonej partii, jednocześnie wyznaczającego termin usunięcia określonych nieprawidłowości (*na podstawie art. 30 ust. 1 pkt 1 albo art. 31 ust. 1 pkt 1 ustawy o wyrobach budowlanych*).

3.3 Badania próbek wyrobów

W 2012 r. kontynuowano poddawanie badaniom kontrolnym próbek wyrobów w celu ustalenia, czy wyrób posiada deklarowane przez producenta właściwości użytkowe (art. 25 ust. 1 ustawy).

Ogółem organy nadzoru budowlanego pobrały do badań próbki 70 wyrobów budowlanych, w tym 65 oznakowanych CE, co stanowi znaczny wzrost działań tego typu w stosunku do lat poprzednich. Oznacza to równocześnie wyraźnie większe zaangażowanie środków finansowych w tego typu kontrole.

Badania próbek wyrobów zostały przeprowadzone zarówno przez wojewódzkie organy nadzoru budowlanego (zlecono przebadanie 49 wyrobów), jak i zespoły kontrolne Departamentu Wyrobów Budowlanych GUNB (które zleciły przebadanie 21 próbek).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że 40 przebadanych wyrobów nie spełniało wymagań, co skutkowało podjęciem dalszych czynności administracyjnych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie izolacyjnych płyt styropianowych oraz w nielicznych przypadkach okien i elementów murowych.

4. Działalność orzecznicza wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego

W 2012 r. organy nadzoru budowlanego, podczas kontroli wyrobów budowlanych wydały ogółem 456 postanowień, które dotyczyły m.in. zabezpieczenia dowodów lub wyrobów, w tym:

– 111 (z których 40 dotyczyło wyrobów ozn. CE) – dokonując zabezpieczenia dowodów na czas niezbędny do realizacji zadań kontroli (art. 22 ust. 1 ustawy),

– 208 (z których 93 dotyczyły wyrobów ozn. CE) – dokonując zabezpieczenia wyrobu budowlanego albo jego określonej partii przed dalszym przekazywaniem, na okres 2 miesięcy (art. 22c ust. 1).

W związku z wynikami kontroli wojewódzcy inspektorzy nadzoru budowlanego wszczęli ogółem 612 postępowań administracyjnych, w wyniku których wydali ogółem 1127 orzeczeń administracyjnych, z czego 421 (37% wszystkich orzeczeń) dotyczyło wyrobów oznakowanych CE.

Spośród 1127 orzeczeń w toku prowadzonych postępowań administracyjnych wojewódzcy inspektorzy nadzoru budowlanego wydali m.in.:

- 165 postanowień wyznaczających termin usunięcia określonych nieprawidłowości oraz, odpowiednio, zakazujących dalszego przekazywania partii wyrobu przez sprzedawcę, albo nakazujących producentowi lub importerowi wstrzymanie wprowadzania wyrobu lub jego partii do obrotu (w tym 70 orzeczeń dotyczących wyrobów oznakowanych CE),
- 98 decyzji nakazowych i zakazowych, dotyczących wycofania z obrotu wyrobu budowlanego lub jego partii albo zakazu obrotu określoną partią wyrobu, skutkujących wpisem do Krajowego Wykazu Zakwestionowanych Wyrobów Budowlanych lub rejestru wyrobów niezgodnych z zasadniczymi lub innymi wymaganiami, prowadzonego przez Prezesa UOKiK (w tym 40 decyzji dotyczących wyrobów oznakowanych CE),
- 628 decyzji o umorzeniu postępowania (w tym 262 dotyczące wyrobów oznakowanych CE).

5. Krajowy Wykaz Zakwestionowanych Wyrobów Budowlanych

Do ustawowych obowiązków Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego należy m.in. prowadzenie Krajowego Wykazu Zakwestionowanych Wyrobów Budowlanych (KWZWB), w którym gromadzone są dane i informacje dotyczące wyrobów budowlanych podlegających oznakowaniu znakiem budowlanym, niezgodnych z wymaganiami określonymi w ustawie *o wyrobach budowlanych*.

W 2012 roku w KWZWB zamieszczono 62 wpisy zakwestionowanych wyrobów budowlanych, które najczęściej dotyczyły następujących wyrobów podlegających oznakowaniu znakiem budowlanym:

- kotwy i łączniki do stosowania w betonie i podłóżach murowych,
- złożone systemy i zestawy do izolacji cieplnej z wyprawami tynkarskimi,
- wyroby prefabrykowane z betonu,
- metalowe wyroby konstrukcyjne,
- drzwi, okna i wyroby związane.

Usuwanie wpisów z Wykazu jest dokonywane na wniosek wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego lub z urzędu, w przypadku gdy producent, importer lub sprzedawca udowodni, że wycofał z obrotu wszystkie egzemplarze zakwestionowanego wyrobu budowlanego, lub w przypadku gdy niezgodności zakwestionowanego wyrobu zostały usunięte, nie wcześniej jednak niż w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym decyzje, na podstawie których dokonano wpisu, stały się ostateczne (art. 15 ust 3 pkt 1 ustawy). Ponadto wpis może być usunięty w przypadku gdy producent, importer lub sprzedawca zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej, nie wcześniej jednak niż po upływie 24 miesięcy od dnia dokonania wpisu (art. 15 ust 3 pkt 2 ustawy).

W 2012 roku usunięto łącznie 60 wpisów.

6. Podsumowanie i wnioski

Zadania inspekcyjno - kontrolne, zaplanowane na rok 2012, dotyczące kontroli planowych ogółem, zostały wykonane zarówno w odniesieniu do ogólnej liczby przeprowadzonych takich kontroli, jak i liczby skontrolowanych wyrobów budowlanych, z zachowaniem proporcji kontroli u producentów i u sprzedawców.

Przekroczono istotnie wykonanie zadań w zakresie liczby skontrolowanych wyrobów z oznakowaniem CE w stosunku do planu – co wynika ze wzrostu udziału tych wyrobów w rynku wyrobów budowlanych.

Ponownie odnotowano niższy odsetek wyrobów niespełniających wymogów formalnych wśród wyrobów oznakowanych CE, tj. 28% wobec 32% wyrobów nieprawidłowych ogółem.

W znacznie większym stopniu, w stosunku do lat ubiegłych, organy nadzoru budowlanego stosowały praktykę kierowania wyrobów do badań – odnotowano 70 takich przypadków.

Duża liczba decyzji o umorzeniu postępowania, wydanych na podstawie art. 32 pkt 2 ustawy (529), tj. decyzji potwierdzających, że niezgodność wyrobu budowlanego z wymaganiami ustawy *o wyrobach budowlanych* została usunięta albo, że wyrób budowlany lub jego określona partia zostały wycofane z obrotu, wskazuje na skuteczność działań organów nadzoru budowlanego.

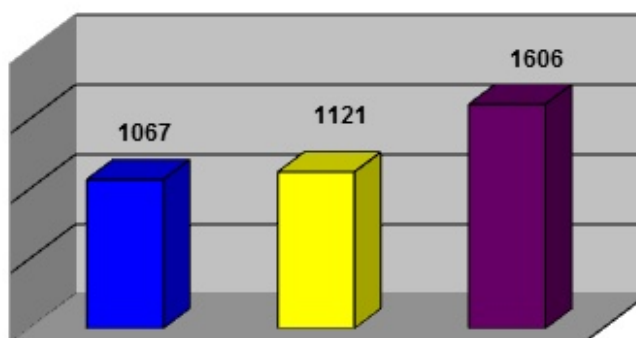
*Opracowanie:
Departament Wyrobów Budowlanych*

Warszawa, maj 2013 r.

Kontrole wyrobów budowlanych

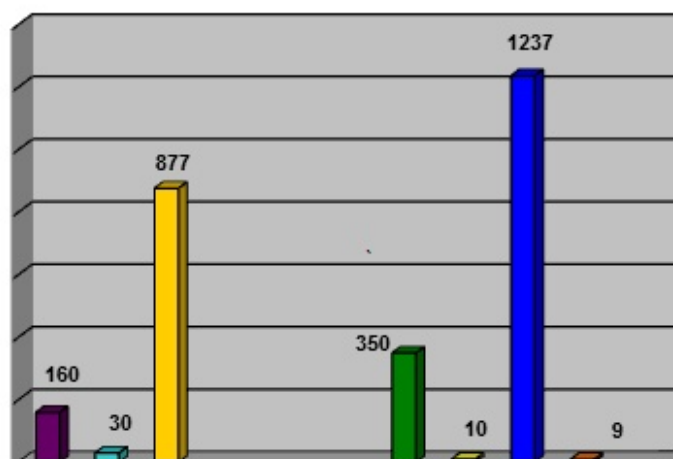
Kontrole u podmiotów

planowane kontrole u podmiotów	1067
wykonanie kontroli planowych	1121
wykonane kontrole u podmiotów ogółem	1606

planowane kontrole:

u producentów	160
u importerów	30
u sprzedawców	877

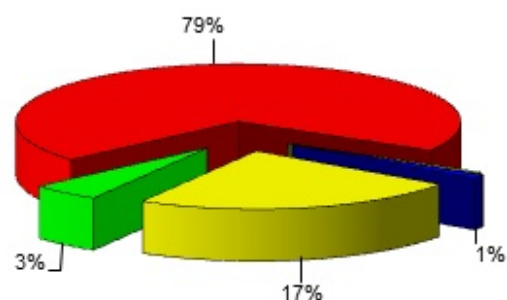

wykonane kontrole ogółem:

u producentów	350
u importerów	10
u sprzedawców	1237
u innych podmiotów	9

Struktura kontroli z uwagi na przyczynę ich przeprowadzenia

planowe	1121	70%
doraźne	485	30%
w tym:		
na wezwanie GINB	7	
na wniosek UOKiK	0	
na podstawie art. 30 ust. 4 *	15	
rekontrole	382	
inne	81	

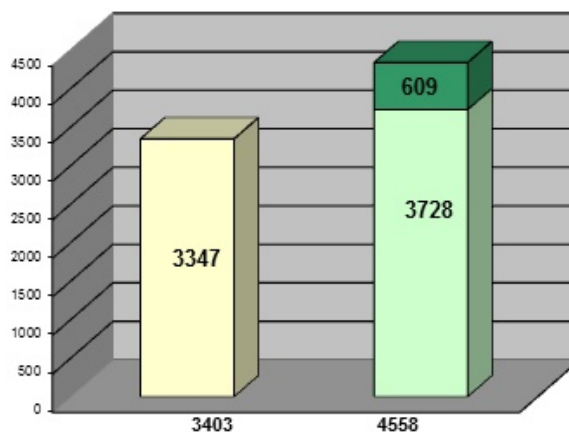

Kontrole doraźne

* ustawy o wyrobach budowlanych

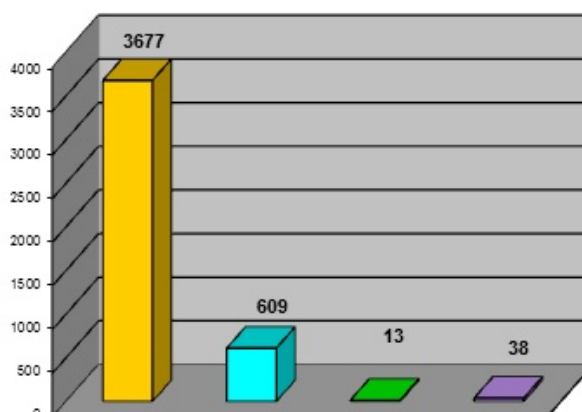
Skontrolowane wyroby budowlane

planowane wyroby do skontrolowania	3347
wyroby skontrolowane ogółem, w tym:	4337
- w toku kontroli planowych	3728
- w toku kontroli doraźnych	609

Skontrolowane wyroby:

u sprzedawców	3677
u producentów	609
u importerów	13
u innych podmiotów	38

Skontrolowane wyroby wg systemu wprowadzenia wyrobów do obrotu

planowane: ogółem 3 347

wykonane: ogółem 3875
(bez rekontroli)